

ถึงเวลาที่สังคมได้สติกันแล้วหรือยัง?

จากกิจกรรมรับน้อง

นายนพดล ปกรณ์นิมิตดี

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

noppadon.pa@spu.ac.th

ในทุกเดือนมิถุนายนของแต่ละปี สังคมไทยเราจะได้ยินปัญหาเรื่องกิจกรรมรับน้องมาโดยตลอด ซึ่งกิจกรรมรับน้องนั้น เป็นกิจกรรมของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่นักศึกษารุ่นพี่จัดให้กับรุ่นน้องที่เข้ามาใหม่เป็นปีแรก กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มีเรื่องราวทั้งในแง่ลบบวกและแง่ลบ แต่เป็นเรื่องแปลกหรือไม่ สำหรับสังคมไทยเราที่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มักจะปรากฏแต่เรื่องราวในแง่ลบตามที่ปรากฏในสื่อต่างๆ มาอย่างสม่ำเสมอ

นายคำ นักศึกษาปีแรก ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง เป็นเด็กที่ตั้งใจเรียน แต่ด้วยฐานะทางบ้านยากจน จึงต้องเป็นกำลังหลักส่วนหนึ่งในการหางานทำเลี้ยงครอบครัว ถูกรุ่นพี่บังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมรับน้อง ออกต่างจังหวัด ที่ชายทะเลแห่งหนึ่ง โดยกิจกรรมรับน้องอย่างหนึ่งที่รุ่นพี่ บังคับให้เล่นคือ เอาสิริชะงูใส่ทราย หลายๆครั้ง ผลลัพธ์...? นายคำ เลือดคั่งในสมอง และเสียชีวิต ในเวลาต่อมา

คำตอบสุดท้าย ที่เรามักจะได้ยินทั้งจากรุ่นปัจจุบันหรือรุ่นอดีต ที่มักจะตอบทันทีทันใดว่า “ไม่ได้ตั้งใจ” “เป็นเหตุสุดวิสัย”

เหตุการณ์ของนายคำ กลับกลายเป็นคนละเรื่องกับนายเหลี่ยม ซึ่งได้เข้าร่วมกิจกรรมรับน้องใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งมีกิจกรรมการทำบายศรีสู่ขวัญ ผูกข้อมือเนื่องจากอาจารย์ และรุ่นพี่อื่น รับประทานอาหารร่วมกัน เล่นกีฬาด้วยกัน และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องในคณะ

เหตุการณ์สมมติสองเรื่องที่กำลังมาข้างต้น ซึ่งอาจบังเอิญสอดคล้องกับเรื่องราวในอดีตของสังคมไทย

ณ ปีนี้ พ.ศ. 2552 ทำไม หรือ เพราะเหตุใด กิจกรรมรับน้องในแง่ลบ จึงยังปรากฏเป็นข่าวอยู่ มากกว่าแง่บวกของกิจกรรมรับน้อง ?

ก่อนอื่น ต้องทำความเข้าใจก่อนว่า กิจกรรมรับน้อง โดยสาระ และวัตถุประสงค์ของตัวกิจกรรม ถือเป็นเรื่องดี ที่มีความประสงค์อยากให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เพิ่งเข้ามาใช้ชีวิตในรั้วสถาบันอุดมศึกษา ได้รับความแนะนำจากรุ่นพี่ ในเรื่องของการปรับตัว ปรับทัศนคติ โดยเฉพาะปรับวิธีการเรียนซึ่งจะแตกต่างจากชั้นมัธยมศึกษา หรือบางท่านอาจใช้คำว่า ละลายพฤติกรรม ก็

ตามที่ เพื่อให้ให้นักศึกษาทุกคน ที่มี ที่มาจากสังคมที่หลากหลาย สามารถรวมตัวเป็นกลุ่มก้อน มีความรักสามัคคีในหมู่เพื่อนร่วมคณะและร่วมสถาบัน

ระบบการละลายพฤติกรรมของสถาบันอุดมศึกษาบางแห่ง จะใช้ระบบการฝึก ที่เรียกกันในหมู่นักศึกษา ว่า SOTUS SOTUS มีที่มาจากอะไรบ้าง

คำว่า โซตัส (SOTUS) มาจากตัวอักษรนำของคำ 5 คำในภาษาอังกฤษ

Seniority - การเคารพผู้อาวุโส

Order - การปฏิบัติตามระเบียบวินัย

Tradition - การปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณี

Unity - การเป็นหนึ่งเดียว

Spirit - การฝึกจิตใจ

คำว่า โซตัส นี้ จะมีที่มาจากต่างประเทศหรือที่ไหนก็ตาม เมื่อดูจากความหมายของแต่ละอักษรย่อแล้ว ล้วนเป็นเรื่องทางบวกทั้งสิ้น ดังนั้น โดยหลักการของระบบนี้ ก็น่าจะถือได้ว่าเป็นความคิดที่ดี เป็นความคิดในเชิงบวก ที่ต้องการฝึกฝน รวมใจของนักศึกษาปี 1 ที่เรียกว่า รุ่นน้อง ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

สำหรับเรื่องการรับน้องนี้ ในต่างประเทศ เขาก็มีกัน ประเพณีการรับน้อง แม้อาจเรียกชื่อแตกต่างกันในแต่ละประเทศ เช่น บางประเทศ จะเรียก *ช่วงเวลา frosh week* หรือ Orientation week หรือ Freshers' week แต่ก็มักกิจกรรมหรือประเพณีในลักษณะเช่นนี้ เช่นเดียวกัน

ในบางประเทศ ประเพณี การรับน้องแบบบ้านเรา ก็มีลักษณะของการกลั่นแกล้ง(Hazing) เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ถึงขั้นมองว่า เป็นหัวใจสำคัญของการต้อนรับนักศึกษาใหม่ชั้นปี1 ในช่วงสัปดาห์แรกๆ การลงโทษของรุ่นพี่ ต่อรุ่นน้องที่รุ่นแรง ไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือการกระทำ จะเห็นได้ว่า ก็ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมของประเทศเหล่านั้น

ประสบการณ์จากต่างประเทศ ก็มีน่าจะแตกต่างอะไรจากบ้านเรา การรับน้องของบ้านเรา ที่ได้รับวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ในช่วงเริ่มต้น ก็วิวัฒนาการลักษณะการรับน้องไปสู่กิจกรรมที่กระแสดังกล่าวเห็นว่าค่อนข้างไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอมตูกอมส่งต่อให้กันทางปาก เคี้ยวพริก หรือการทานมขันทวนในร่างกาย หรือให้เพื่อนเลียนมขันทวนบนตัวเพื่อน การกลิ้งตัวบนถนนทางขึ้นลานจอดรถ เป็นต้น

การหยอกล้อเล่นหัว พูดเล่น หรือทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างความเป็นมิตรระหว่างนักศึกษารุ่นพี่กับรุ่นน้อง ในประเพณีการรับน้อง น่าจะถือเป็นเรื่องที่สังคมภายนอกพอยอมรับได้ แต่การหยอกล้อที่แฝงไปด้วยการกลั่นแกล้ง เพื่อความสนุกสนานของรุ่นพี่ และมีการถ่ายทอดพฤติกรรมเหล่านี้จากรุ่นสู่รุ่น สิ่งนี้เองกระมังที่เป็นตัวการสร้างภาพลบให้กับกิจกรรมรับน้องที่ผ่านมาจากสถาบันอุดมศึกษา ?

จะเป็นการกลั่นแกล้งหรือไม่..... แม้ตัวคนที่กระทำ จะปฏิเสธ แต่ในทางกฎหมาย กรรม ถือเป็นเครื่องชี้เจตนาได้อยู่แล้ว คุณการกระทำ ก็สามารถสันนิษฐานถึงเจตนาได้

แต่อย่างไรก็ตามการรับน้อง มิใช่กิจกรรมอย่างเดียว ที่จะสามารถสร้างคนให้เป็นคนได้ มิใช่หรือ?..... กิจกรรมรับน้อง เป็นเพียงกิจกรรมหนึ่ง ในหลายสิบกิจกรรมที่นักศึกษาจะใช้เป็นตัวเลือกว่าควรต้องทำ หรือควรเข้าร่วม ? เพราะ ในช่วง 4 ปีในรั้วมหาวิทยาลัย การออกต่างจังหวัด เช่น การออกค่ายอาสา อาจมีแก่นแท้ของสิ่งที่อยากให้นักศึกษาได้เรียนรู้ได้มากกว่ากิจกรรมรับน้องตามวิธีการที่กล่าวมาซะด้วยซ้ำ

หลายสถาบันจึงมีคำสั่งห้ามรับน้องนอกสถานที่ ด้วยเหตุที่การดูแลนักศึกษานอกสถานที่ ด้วยกำลังของคณาจารย์ที่มีอยู่น้อย ในแต่ละสถาบัน ทำได้ยาก หรือค่อนข้างลำบาก ซึ่งอันที่จริงแล้ว การรับน้องในสถาบัน เพียงแค่หนึ่งวัน หรือก่อนวันก็น่าจะเพียงพอแล้วในความเห็นส่วนตัว

ท้ายสุดนี้ สังคมไทย ได้หมดศติกับเรื่องราวกิจกรรมรับน้องมาเป็นเวลาเกือบปีหนึ่งแล้ว ตอนนี้กำลังป้อนหัวใจให้ฟื้นคืนสติขึ้นมาอีกครั้ง แต่อาจเป็นการป้อนขึ้นมาชั่วคราวตามกระแสข่าวที่ปรากฏ หรือจะมีสติฟื้นคืนตลอดเวลา เพื่อช่วยยับยั้งเตือนการกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับได้หรือไม่ นั่น คงเป็นเรื่องที่ผู้คนในสังคมต้องช่วยกันตัดสินใจ ฉะนั้นถึงเวลาแล้วหรือยังที่สังคม ควรจะได้สติจากเรื่องนี้กันเสียที สวัสดิ์ครับ